

Metateksti

Metateksti tarkoittaa oman tekstin tai sen tekoprosessin selittämistä ja kuvailua. Ajattelu- ja kirjoitusprosessiin liittyvää metatekstiä käytetään usein laajoissa tieteellisissä teksteissä, kuten opinnäytetöissä ja tutkimuksissa, mutta lukion suomen kielen tunneilla kirjoitettaviin tekstilajeihin tai ylioppilaskokeeseen se ei kuulu. Kun metateksti jää pois, tekstin sisältö pääsee esiin ja tekstistä tulee tiiviimpi ja selkeämpi.

Esimerkkejä metatekstistä kirjoitustaidon vastauksessa

- 1 Tekstin sisältöä selostava metateksti on tarpeeton, koska asia selviää lukijalle tekstiä lukiessa.
 - 2 Oma ajatteluprosessia ei tarvitse kuvata, vaan voi mennä suoraan asiaan.
 - 3 Metatekstiä ovat myös kysymykset, joihin vastataan heti. Usein parempi tapa on kertoa asiat suoraan. Retorinen kysymys voi olla myös tarkoitussellinen tyylikeino.
 - 4 Metateksti voi olla myös oman tekemisen tai tilanteen kuvailua.
 - 5 Aineistoviittauksissa ei tarvitse kertoa lukeneensa tekstiä, koska se on itsestään selvä asia.
- 1 Tässä kirjoitustaidon vastauksessa käsittelen sanatonta vuorovaikutusta. Ihmisten välisessä kasvokkaisessa keskustelussa käytetään sanojen lisäksi aina jonkinlaista sanatonta vuorovaikutusta. 2 Kun aloin miettiä kirjoitelman aihetta "Sanaton vuorovaikutus", mieleeni tuli heti ensimmäiseksi se, miten ilmeet, eleet ja äänensävyt vaikuttavat siihen, miten sanallista viestiä tulkitaan.
 - 3 Mitä merkitystä non-verbaalisella vuorovaikutuksella sitten on? Se voi auttaa kommunikoimaan tilanteissa, joissa sanoilla kommunikointi olisi vaikeaa tai mahdotonta.
 - 4 Kun istun täällä ylioppilaskokeessa ja vilkuilen ympärilläni, huomaan väkisinkin yhden asian. Puhuminen on kielletty, mutta toisen samassa tilanteessa olevan ymmärtäväisen katseen kohtaaminen valaa uskoa siihen, että kaikki järjestyy.
 - 5 Luin tätä tekstiä varten Anna Virtasen artikkelin "Olemme kaikki täällä yksin" (lehti.fi 3.3.2003), jossa kerrottiin yhteisöllisyyden vähenemisestä ja siitä, miten sanattomalla viestinnällä voi lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Sama asiasisältö ilman metatekstiä

Ihmisten välisessä kasvokkaisessa keskustelussa käytetään sanojen lisäksi aina jonkinlaista sanatonta vuorovaikutusta. Ilmeet, eleet ja äänensävyt vaikuttavat siihen, miten sanallista viestiä tulkitaan. Non-verbaalinen vuorovaikutus voi auttaa kommunikoimaan tilanteissa, joissa sanoilla viestiminen olisi vaikeaa tai mahdotonta. Esimerkiksi ylioppilaskokeessa puhuminen on kielletty, mutta toisen samassa tilanteessa olevan ymmärtäväisen katseen kohtaaminen valaa uskoa siihen, että kaikki järjestyy.

Anna Virtasen artikkelissa "Olemme kaikki täällä yksin" (lehti.fi 3.3.2003) kerrotaan yhteisöllisyyden vähenemisestä ja siitä, miten sanattomalla viestinnällä voi lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta.

VINKKI

Hyvä muistisääntö metatekstin välttämiseen on: "Älä selosta mitä teet, vaan tee se."